

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 627. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167173785328.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

"Bergens Tidende" af 8 Aug. 1884 anmelder dette Værk i følgende Ord:

... Man appellerer ikke forgjæves til Læseverdenens Sympathi, naar man nævner P. A. Heibergs Navn, et af Nordens ædleste. Vi Nordmænd betragter ham næsten som en af vore egne, fordi der rinder norsk Blod i hans Aarer, ligesom han ogsaa er interessant for os ved at være den eneste danske Forfatter, der har forlagt en Række af sine Arbejder i Norge; endvidere øges Tilknætningspunkterne til Norge ved, at han levede tre Aar af sin Ungdom i Bergen, hvor han første Gang gjorde Opsigt som Visedigter. Opholdet i Bergen afsatte ogsaa Frugter i hans senere Produktion, ligesom han gjennem mange Aar stod i inderlig Brevvexling med bergensiske Venner; man læse f. Ex. en i Foraaret udgiven Brevsamling »Literære Personer i Nutid og Fortid« ved S. Birket Smith; der findes kostelige, djærve Breve fra Johan Xordahl Brun til Heiberg.

P. A. Heiberg fulgtes i sit lange Liv med de norske og danske Frihedsmænds dybeste Deltagelse. Selv A. Munch stemte ved hans Død i 1841 med Kraft sin Lyre og sang:

»De tænkte med ham og hans skarpe Tale
at lukke ude fra Danmarks Sale
Tidsaandens voxende Krav.
De Daarer! De saa, de vidste ikke,
at just fra Exilet han kunde skikke
de mægtigste Ord over Hav.«

De levedygtige af Heibergs Arbejder falder omtrent alle i det attende Aarhundrede. Han skrev aldrig siden noget som sine Viser, sin »Rigsdalersedlens Hændelser« og som enkelte af Komedieme. De færreste har forresten læst noget af ham, næsten ingen udenfor de specielle Literaters Skare hans store satiriske Roman. Arbejderne har foreligget i spredte og slette Udgaver, - »Rigsdalersedlens Hændelser« i den værste af dem alle.

Den nye Udgave af de udvalgte Skrifter, der vil rumme alt det bedste, han har skrevet, tilfredsstiller Tidens Fordringer, - Udgiverne, DHrr. Borchsenius og Winkel-Horn, har desuden med Held lempet Retskrivningen en Smule efter den moderne uden at berøve den sit karakteristiske gammeldagse Præg. Udgiverne ledsager ogsaa Værket med Noter og oplysende Anmærkninger af stor Værdi.

Og nu kan en stor Nydelse ved P. A. Heibergs Skrifter 628 garanteres. Han er vittig, aandrig og uhyre kundskabsrig. I »Rigsdalersedlens Hændelser« er det rent lokale med stor Kunst bleven noget meget underordnet i Forhold til de store Vuer. han giver af Tiden-Sæder og offentlige Liv. Man maa beundre, hvor snilt han snor sig for at faa Revolutionens Ideer frem i Dagens Lys ved Papir og Sværte trods Censuren. Ligesom han selv ved sit skjægløse, markerede Ansigt og det lange ned over Skuldrene faldende Haar var det udtrykte Billede af Typen paa de transke Revolutionsmænd, saaledes er hans Skrifter en, lidt mere afbleget, Udgave af, hvad Filosoferne fra den anden Halvdel at det attende Aarhundrede forkyndte udover Verden. Men trods Afblegningen er der paa Hunden en frygtelig Energi, og de danske Frihedsfølelser maa have været meget forsumpede, naar ikke P. A. Heibergs Prosa og Poesi formaadede at udvikle dem til Handling. Men den bar sin stille Frugt, og som Munch skrev

- han havde engang den Cæde at kjende
Frihedens Haun sig klart at tænde
paa hans andet Fædrelands Fjeld.
Da haabcd han sagte Den Ild vil stige
fra Norge ned til mit danske Rige,
til mit Hads og min Kjærhgheds Væld!

H. H.